

O D L U K E

A) Odluke domaćih sudova i drugih organa

VRHOVNI SUD HRVATSKE

Revizijsko rješenje
br. Rev.233/1979-2
od 25. VII 1979.

Vijeće: dr Fedor Olenković, Ivan Špan, Branimir Rački,
Mladen Žuvela, Veseljka Šeparović

Prijevoz kamionom - Vozarova odgovornost - Prometna nesreća - Šteta prouzročena prometnom nesrećom nije viša sila, pa za na taj način prouzročenu štetu vozar odgovara - Za pojam više sile zahtijeva se, među ostalim, atipičnost pojave, čega u prometnoj nesreći nema

Tuženi je na račun tužitelja imao kao prijevoznik prevesti i isporučiti tužiteljevom kupcu određenu količinu keramičkih pločica. U toku prijevoza došlo je do prometne nezgode (sudara s hladnjačom), u kojoj je veći dio keramičkih pločica uništen. Ovo što je navedeno nije sporno.

Tužitelj je ustao tužbom i zatražio da mu tuženi kao prijevoznik naknadi štetu koja se sastoji u vrijednosti uništenih pločica, a koju je vrijednost tužitelj označio s 58.381,40 dinara.

Presudom Okružnog privrednog suda u Osijeku P-398/77. tužitelj je odbijen s tužbenim zahtjevom.

Presudom Višeg privrednog suda Hrvatske Pž-779/78. kao drugostepenog suda odbijena je žalba tužitelja i potvrđena prvostepena presuda.

Protiv te drugostepene (pravomoćne) presude tužitelj je izjavio reviziju zbog pogrešne primjene materijalnog prava. Drži da su nižestepeni sudovi pogrešno primijenili čl. 93. Zakona o ugovorima o prijevozu u cestovnom prometu, pa je predložio da se obje nižestepene presude preinače i u cijelosti usvoji tužbeni zahtjev.

Tuženi je podnio odgovor na reviziju tužitelja, u kojem je predložio da se revizija odbije i potvrdi pobijana drugostepena presuda.

Vrhovni sud Hrvatske je reviziju prihvatio iz ovih razloga:

Pozivajući se na čl. 93. Zakona o ugovorima o prijevozu u cestovnom prometu (Sl.l. SFRJ br.2/74) drugostepeni sud je zauzeo pravni stav da tuženi ne odgovara tužitelju za štetu koju je ovaj pretrpio time što je veći dio robe predane na prijevoz tuženom u toku prijevoza uništen. Smatra da tuženi nije mogao ni predvidjeti ni izbjeći događaj koji je uzrokom nastaloj šteti (sudar vozila).

Prema čl. 93. cit. Zakona prijevoznik odgovara za gubitak ili oštećenje stvari, a isto tako i za štetu što nastane zbog zakašnjenja u prijevozu i predaji stvari primatelju. Od te odgovornosti se može osloboditi ako dokaže da je šteta nastala zbog radnje ili propusta korisnika prijevoza, zbog svojstava stvari (što ovdje nije slučaj) ili "nekih drugih uzroka koji se nisu mogli predvidjeti, izbjeći ili ukloniti".

Prijevoznik (ovdje tuženi) može se dakle ekskulpirati odnosno osloboditi od dužnosti da naknadi štetu osim ostalog i u onom slučaju, ako dokaže da je šteta nastala uslijed tzv. više sile ("uzroci koji se nisu mogli predvidjeti, izbjeći ili ukloniti").

Da bi međjutim neki događaj imao pravno obilježje tzv. više sile, potrebno je uz ostalo da je nepredvidiv, izvanredan (atipičnost pojave), a toga u ovom slučaju nije bilo. Do štete je naime došlo kada se hladnjača (grčke registracije) sudarila s kamionom kojim je upravljao radnik tuženog. Radi se dakle o sudaru motornih vozila, o prometnoj nezgodi, a to su događaji koji se, s obzirom na jaki cestovni promet i na veliki stupanj motorizacije, mogu i moraju predvidjeti odnosno događaji s kojima se mora računati. Ne može se prema tome u konkretnom slučaju govoriti o višoj sili odnosno o ekskulpaciji tuženog od dužnosti da tužitelju naknadi štetu, kako to pogrešno smatraju nižestepeni sudovi. Nisu se ostvarile pretpostavke iz člana 93. cit. Zakona o oslobodjenju od odgovornosti za naknadu štete na strani tuženog, pa je dosljedno tome tuženi kao prijevoznik dužan tužitelju naknaditi nastalu štetu, ali kako u postupku nižestepenih sudova - zbog

njihovog pogrešnog pravnog stava - nije raspravljano o visini štete koju je pretrpio tužitelj (tuženi je prigovorio visini štete), Vrhovni sud je uvažanjem žalbe ukinuo obje nižestepene presude i predmet vratio prvostepenom sudu na ponovno sudjenje, s tim da su se u nastavljenom postupku raspravi i utvrdi visina štete koju tužitelj trpi i donese nova presuda o stvari.

V.V.

VIŠI PRIVREDNI SUD SR HRVATSKE

Presuda br. III Pž-291/79-2
od 4. XII 1979.

Vijeće: Petar Sremac, mr Veljko Vujović, Gavro Badovinac

Prijevoz stvari morem - Brodarova odgovornost - Protest - Dokažna snaga čiste teretnice - Potvrđivanje uzroka i visine štete poslije uloženog protesta, a nakon isteka rokova propisanih za ulaganje protesta - Za valjanost protesta nije bitno da se u ispravi navede da se radi o protestu, dovoljno je da to slijedi iz samog sadržaja isprave - Tako se, pod ovim uvjetom, protestom smatra i isprava koja se naziva "Potvrda o primitku tereta" - Kada je pravovremeno uložen protest u kojem se navodi broj oštećenih bala, pa se naknadno utvrdi uzrok i visina štete, to je utvrđivanje mjerodavno za brodaru i ako nije prisustvovao toj naknadnoj ekspertizi - Kada brodar izda čistu teretnicu smatra se da teret nije imao vidljivih mana - To, međjutim, ne isključuje dokaz da je tijekom prijevoza teret neprimjetno oštećen - Protest je valjan ako se naknadno utvrdi da je stvarno oštećeno manje bala negoli je to u protestu navedeno

Tužitelj je osiguratelj koji je osigurao teret koji se prevezao morem, a prvotuženi je brodar koji je taj teret prevezao. Drugotuženi je Poduzeće "Luka" koje je iskrcalo i uskladištilo teret. Tužitelj je u tužbi naveo da je prvotuženi brodar svojim brodom vršio prijevoz 200 bala ovčje kože iz Melbournu u jednu našu luku po teretnici MR 55 od 18. VII 1977. i da je na odredištu predao 19 bala ovlaženih (dakle oštećenih) morskou vodom, uslijed čega je koža 25% oštećena, pa šteta iznosi 24.203,90 dinara. Po teretnici pak broj MR 51 na istoj relaciji preuzeo je na prijevoz 74 bale, a na odredištu predao 10 bala kože ovla-